

орієнтацій у взаєминах. Саме ці орієнтації у взаєминах є результатом високого рівня культури спілкування. У той же час наявність такого рівня є тією основою, на якій в подальшому формуються гуманістичні, комунікативні установки, способи, засоби їх реалізації.

Головчак А. В., курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук *Галій М. С.*

ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ, МОВНОЇ ТА МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДЛЯ ПРАВНИКА

Право є владним регулятором відносин людей, які наділені волею і свідомістю, воно впливає на суспільні відносини в цілому. Його регулювальна функція визначає не тільки поведінку людей, але і призначення мови, оскільки правові норми не можуть існувати інакше, як в певних мовних формах, «право потребує мови».

Вирішуючи присвятити себе юриспруденції, потрібно перш за все усвідомлювати, що «юристи» – це не одна професія, це ціла низка дуже різних професій, кожна з яких має свою специфіку. Професії представника органів правопорядку, нотаріусів, суддів і прокурорів, хоча і є юридичними, але настільки специфічними, що описати окремими розділами. Навіть робота корпоративного юриста всередині компанії, так званого *in-house lawyer*, та робота юриста з юридичної фірми є досить різною, як робота патрульного та слідчого.

Роботу юристів дуже часто описують у двох напрямках: або юристів зображують як людей, які працюють лише з паперами та законами, або ж їх показують у пошуках доказів, допитах свідків у суді. Незалежно від того, яку галузь права ви обираєте, чи ви будете спеціалістом у вирішенні судових суперечок чи займатись виключно консультативною роботою, вам доведеться працювати з документами і спілкуватися з людьми.

Отже, мовна компетенція - ключ до життєвого успіху, а низька мовленнєва культура – це те, чого слід соромитися. І хоча в вищих навчальних закладах вивчають найрізноманітніші курси, які розвивають мовленнєву

компетенцію, багато здобувачів вищої освіти недооцінюють її. Вони надають перевагу вивченню фахових курсів, у результаті чого українське суспільство отримує юристів, поліцейських з низьким рівнем мовленнєвої культури.

Доречним є привернути увагу як освітян, так і тих, хто навчається, до надзвичайно великого значення мовної та мовленнєвої підготовки, яка неможлива без широкого кругозору і певних моральних цінностей.

Лінгвістичні аспекти юридичної освіти, мовна та комунікативна компетентність як поліцейських, так юристів тісно пов'язані. Адже законність, культура, цінності – це слова, які повинні бути в активному словнику правників, представників органів правопорядку і мають застосовуватися на практиці.

Багато юристів, працівників органів виконавчої, представницької та муніципальної влади, дуже часто у своїй роботі спілкуються із населенням, виступають в засобах масової інформації. Їх завданням є налагодити контакт з аудиторією, невимушено спілкуватися, дотримуючись при цьому орфоепічних, комунікативних та етичних норм, риторичних законів. На жаль, не всі і не завжди показують високий рівень. Юристи впливають на суспільство. Від рівня мовної компетентності і культури цих працівників залежить і загальний рівень мовної культури суспільства.

Проблема комунікативної, мовної та мовленнєвої компетенції активно розглядається у працях Виготського Л.В., Леонтьєва О.О., Щерби Л.В., Пономаріва О.Д., Ющука І.П. тощо. Артикуца Н.В., Прадід Ю.Ф., Юрчук О.Ф. приділяють значну увагу формуванню та розвитку названих компетенцій для правників, а отже і поліцейських.

Представники юридичних спеціальностей повинні професійно і стилістично грамотно формулювати свої погляди, позицію, правові приписи У діловому усному мовленні вони мають демонструвати риторичні і комунікативні вміння. Необхідно, щоб їх мова була доступною, зрозумілою, стриманою. Саме це потрібно вивчати тим, хто пов'язав своє життя з правом, з безпосередньою роботою з людьми.

Необхідно відзначити, що взаємозв'язок культури мови і загальної юридичної підготовки – очевидний. Для майбутнього юриста, поліцейського вдосконалення мовних умінь, публічне визнання успіхів (наприклад, виступи на конференціях, перемоги в конкурсах, олімпіадах) можуть з'явитися стимулом для самоосвіти, подальшого інтелектуального зростання в

майбутньому. Професійна компетентність юристів обов'язково пов'язана з комунікативною компетентністю. Під комунікативною компетентністю розуміється сукупність знань комунікативних дисциплін (педагогіка, психологія, конфліктологія, логіка, етика, українська й іноземні мови, риторика, культура мовлення та ін.); комунікативні та організаторські здібності; емпатія; самоконтроль; культура вербального і невербального взаємодії.

Варто кожному майбутньому працівникові юрисдикційної сфери прагнути до оволодіння комунікативною, мовною та мовленнєвою компетенціями, адже тільки в цьому випадку буде відбуватися зростання авторитету і довіри українців до державної влади, до юридичної спільноти, до органів правопорядку. Це підвищить рівень правосвідомості в суспільстві, сприятиме вихованню законослухняності громадян.

Отже, для ефективного вивчення юриспруденції та подальшої практичної роботи у цій сфері необхідно чітко усвідомити, що саме за наявності високого рівня мовленнєвої культури і фахових знань, можливо досягти належних результатів у своїй професійній діяльності, стати гідним представником свого народу.

Велика А. О., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Красницька А. В.**

УДОСКОНАЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ЮРИДИЧНОЇ МОВИ

Мова – це складова професійної компетенції, показник загальної культури. Як відомо, культура мови – це галузь мовознавства, що займається утвердженням (кодифікацією) норм на всіх мовних рівнях. Юридична мова ґрунтується на законах української літературної мови, на її лексичних, фразеологічних, морфологічних і синтаксичних нормах. Виділяють такі основні аспекти вияву культури мовлення: нормативність (дотримання усіх правил усного і писемного мовлення); адекватність (точність висловлювань, ясність і зрозумілість мовлення); естетичність (використання експресивно-стилістичних засобів мови, які роблять мовлення